

УКРАЇНА

**У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ
ПРЕСИ**

УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ

Інформаційно-бібліографічний бюлетень

Головний редактор

С. В. Полтавець, в. о. директора Фонду Президентів України,
канд. політ. наук, старш. наук. співроб.

Відповідальні за випуск

С. М. Польовик, заввідділу організації та використання документального фонду
ФПУ, канд. наук. із соц. ком.

Реферативні та бібліографічні матеріали підготували

А. Г. Федорчук, А. В. Матвійчук, О. І. Макарова, С. М. Польовик, Т. І. Третяк,
Н. О. Моршна, Я. А. Дайнека, Т. А. Ставерська, Т. О. Петрова, П. Ф. Стоян,
Д. В. Павленко, М. І. Хилько, Д. В. Бондаренко

Заснований у 2011 році
Виходить два рази на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 525-54-70
E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ

Передрук за погодженням

УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ
(інформаційно-бібліографічний бюлетень)

Випуск 6 (112)

(огляд матеріалів ЗМІ за 16 – 31 березня 2020 р.)

Київ 2020

ЗМІСТ

УПРАВЛІННЯ ТА КАДРИ	4
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА	4
АНАЛІТИЧНА ТА ПРОГНОСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ.....	5
МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА	8
УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ	10
МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	15
ПРИКОРДОННИЙ РЕЖИМ	15
ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА.....	16
ЕКОНОМІКА	17
ПРОБЛЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ	18
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА.....	18
РОБОТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	19
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	20
СУСПІЛЬСТВО.....	26
КУЛЬТУРА ТА НАУКА	27
РЕЛІГІЯ.....	28
ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	29
СПОРТ.....	29
КІБЕРТЕРОРИЗМ	30
КРИМ	30
ДОНБАС	32

УПРАВЛІННЯ ТА КАДРИ

М. Харинг, заступник директора Центру Євразії Атлантичної ради, пише у своїй статті про призначення Генеральним прокурором України І. Венедиктової, яка, на думку автора, абсолютно не підходить для цієї роботи. І. Венедиктова була третім кандидатом у партійному списку на парламентських виборах 2019 р. Її призначення, зауважує автор, порушує ст. 6 українського закону про прокурорів, у якій говориться, що головним пріоритетом для прокурора є політичний нейтралітет

(Haring, Melinda. Democratic Transitions Rule of Law Ukraine = [Верховенство права демократичного переходу України] / М. Haring // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 17.03. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraines-horrible-no-good-very-bad-month-just-got-worse/>)).

***

Поганою новиною для бізнесу та міжнародних інвесторів називають американські експерти призначення І. Венедіктової Генеральним прокурором України. Зокрема, експерт «Центру міжнародного приватного підприємництва» Е. Гонц називає голосування за нового Генерального прокурора «тривожним днем для незалежності прокурорів»

(Експерти США гостро розкритикували призначення Венедіктової на посаду генерального прокурора України // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21756/group/6>)).

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА

Президент України В. Зеленський підписав закон, який поступово зменшить викладання мови національних меншин у країні, у тому числі російської. Він містить три моделі навчання в державній школі. Президент наполягає на тому, що це не відбирає можливості викладати рідну мову, а лише краще інтегрує студентів в українську державу

(Обучението на майчин език в Украина започва да намалява = [Навчання рідної мові в Україні починає занепадати] // Дневник. – Sofia, 2020. – 18.03. (https://www.dnevnik.bg/sviat.03/03/18/4042813_obuchenieto_na_maichin_ezik_v_ukraina_zapochva_da/)).

***

В Україні набуває чинності закон, який обмежує право етнічних меншин. Текст був опублікований у парламентській газеті «Голос України». Закон охоплює три моделі навчання в школі – кримські татари тепер також зможуть вивчити власну мову

(Україна прие ключов закон за етническите малцинства. Кримските татари ще могат да учат и своя език = [Україна прийняла ключовий закон про етнічні меншини. Кримські татари також зможуть вивчити власну мову] // Дневник. – Sofia, 2020. – 18.03. (<https://fakti.bg/world/456180-ukraina-prie-kluchov-zakon-za-etnicheskite-malcinstva>)).

***

13 березня російські інформаційні джерела підняли тривогу: «Президент України В. Зеленський підписав закон, який ліквідує в Україні російськомовні школи з вересня 2020 року». Знову почався лемент про «русофобію в Україні». Закон запроваджує три мовні моделі для здобуття освіти в закладах середньої освіти. Отже, марно намагаються в Росії створити уявлення про переслідування в Україні корінних росіян. Навпаки, їхнім дітям створено полегшення на початку шкільного навчання з поступовим вивченням державної мови, без якої їм важко буде в подальшому навчанні та професійній діяльності. Варто нагадати, що в Росії, де проживає 2 млн українців, немає жодної української школи

(Хмельковський, Левко. Президент підписав закон про середню освіту // / Л. Хмельковський // Свобода. – Нью-Джерсі, 2020. – 19.03. (<http://svoboda-news.com/svwp/%d0%9f%d1%80%d0%b5%d0%b7%d0%b8%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82-%d0%bf%d1%96%d0%b4%d0%bf%d0%b8%d1%81%d0%b0%d0%b2-%d0%b7%d0%b0%d0%ba%d0%be%d0%bd-%d0%bf%d1%80%d0%be-%d1%81%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%b4%d0%bd%d1%8e/>).

***

Над тимчасово окупованою Росією територією Луганської області розкидали інформаційні листівки українською та російською мовами зі зверненнями до місцевого населення. «На територію тимчасово окупованих міст укотре відправили листівки зі зверненням до українців в окупації про те, що український народ і держава ні на хвилину не забувають про своїх співгромадян, з 2014 року відірваних нинішньою путінською Росією від нашої спільної української Батьківщини», – ідеться в повідомленні

(Над окупованою Луганщиною розкидали українські патріотичні листівки // Гомін України. – Торонто, 2020. – 17.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21706/group/6>)).

АНАЛІТИЧНА ТА ПРОГНОСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ

Через рік після вступу на посаду Президент України В. Зеленський зумів примусити парламент, де його партія має більшість, до зміни Прем'єр-міністра і до призначення нового Генерального прокурора. Д. Шмигаль, колишній співробітник олігарха Р. Ахметова, який вважався найбагатшою людиною в країні, змінив на посту глави уряду О. Гончарука, а І. Венедиктова була несподівано призначена на високу посаду Генерального прокурора замість Р. Рябошапки. Р. Рябошапка звільнив суддю за чутки про корупційні справи батька і сина Байденів і відмовився розслідувати дії колишнього Президента України П. Порошенка через відсутність достатніх, на його думку, доказів. Він уже не в милості у В. Зеленського, хоча раніше був одним з його радників. Злі язики не забули встановити зв'язок цих подій з тиском з боку Д. Трампа з приводу того, щоб він серйозніше розслідував справи сім'ї Байдена. Тим часом такі зміни викликають стурбованість у неурядових організацій, таких як Український кризовий медіа-центр і Антикорупційний центр дій. Вони пояснюють, що І. Венедиктова не має досвіду, необхідного для роботи на посаді Генерального прокурора. І нагадують, що її кандидатура на посаду Верховного судді оскаржувалася у 2016 р. за невідповідність необхідним вимогам

(Sengès, Gilles. Affaire Biden: l'Ukraine semble se plier aux injonctions de Donald Trump = [Справа Байдена: Україна, схоже, підпорядковується наказам Дональда Трампа] / G. Sengès // L'Opinion. – Paris, 2020. – 23.03. (https://www.lopinion.fr/edition/international/affaire-biden-l-ukraine-semble-se-plier-aux-injonctions-donald-trump-214928)).

***

Уряд набував доброї творчої інерції, і підтримана парламентом річна програма дій надавала Прем'єрові шанс до кінця року відзвітувати ще переконливішими результатами. Зміну уряду дехто пояснює особистою образою В. Зеленського на О. Гончарука. Наприклад, політичний аналітик О. Палій вважає, що заміна уряду – це повернення олігархату до влади. Серед нових міністрів стало більше людей І. Коломойського й Р. Ахметова

(Що було не так з урядом? // Свобода. – Нью-Джерсі, 2020. – 19.03. (http://svoboda-news.com/svwp/%d0%a9%d0%be-%d0%b1%d1%83%d0%bb%d0%be-%d0%bd%d0%b5-%d1%82%d0%b0%d0%ba-%d0%b7-%d1%83%d1%80%d1%8f%d0%b4%d0%be%d0%bc/)).

***

Підсумки доповіді у Варшаві представили колишній Надзвичайний і Повноважний Посол Польщі в Україні і колишній посол Польщі в Казахстані Я. Ключовський і колишній посол Республіки Польща в Латвії та Вірменії Є. М. Новаковський. Найбільшу увагу дипломати приділили двом країнам Східної Європи – Україні і Росії. З'ясовується, що найулюбленіший народ для українців – це поляки. Політики наголошують, що «українці, масово приїжджаючи до Польщі, особливо в маленькі міста, бачать, що країна розвивається, тому Польща – країна номер один за рівнем довіри з боку українців»

(Юрьєва, Дарья. Польская внешняя политика в отношении Украины и России = [Польська зовнішня політика стосовно України і Росії] / Д. Юрьєва // Polskie Radio. – Warsaw, 2020. – 23.03. (https://www.polskieradio.pl/397/7839/Artykul/2474487,%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F-%D0%B2%D0%BD%D0%B5%D1%88%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D1%8F-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%B2-%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%B8)).

***

Визнання Росії агресором підкріплює значну фінансову і військову допомогу, отриману Україною, і є основою для міжнародних санкцій, введених проти Росії. Поряд з героїзмом українських військових і добровольців ці санкції зіграли вирішальну роль у стримуванні російської агресії. Якщо Україна сьогодні змінить свою позицію, вона перекреслить дипломатичний прогрес останніх шести років і створить привід для послаблення міжнародних санкцій проти Росії. Це дасть змогу Кремлю посилити агресію проти України. Автор підкреслює, що є добрим знаком непідписання українським урядом пропозиції Тристоронньої контактної групи про створення Консультативної ради. Цим самим, підкреслює автор, «у Києва ще є шанс ухилитися від цієї російської пастки і – поки не пізно – уникнути величезної стратегічної помилки»

(Yasko, Lisa. Why Ukraine cannot risk recognizing Putin's proxies = [Чому Україна не може ризикувати визнанням путінських ставлеників] / L. Yasko // Atlantic Council. – New York, 2020. – 23.03. (<https://atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/why-ukraine-cannot-risk-recognizing-putins-proxies/>)).

***

На сьогодні, коли ведуться переговори, метою яких є пошук можливого врегулювання ситуації на Сході України, «Росія може використовувати пандемію для відволікання уваги, а в цей час вона продовжить чинити тиск на Україну або навіть ризикне повторити операцію, проведену в Криму, і захопити всю Білорусь», – наголошує автор

(Grover, John Dale. How North Korea or Russia could take advantage of coronavirus pandemic = [Як Північна Корея або Росія могли скористатися пандемією коронавірусу] / J. D. Grover // Washington Examiner. – New York, 2020. – 19.03. (<https://www.washingtonexaminer.com/opinion/how-north-korea-or-russia-could-take-advantage-of-coronavirus-pandemic>)).

***

Мирна угода залежить від того, як Україна буде повертати до свого складу дві сепаратистські республіки, Донецьку та Луганську. Ніяка угода не буде підписана, якщо ці регіони не одержать якийсь особливий статус і самоврядування. Але дехто побоюється, що саме цього і добивається Москва, прагнучи зберегти вплив і можливість дестабілізувати Україну. Аналітик Б. Бондаренко, який працює в українському Центрі політико-правових реформ, сказав, що «в країні немає згоди щодо того, яким статусом повинні володіти сепаратистські регіони, і як їх реінтегрувати»

(Dixon, Robyn. Ukraine's Zelensky wants to end a war in the east. His problem: No one agrees how to do it = [В. Зеленський хоче покінчити з війною на сході, але не може домовитися про те, як це зробити] / R. Dixon // The Washington Post. – New York, 2020. – 20.03. (https://www.washingtonpost.com/gdpr-consent/?next_url=https%3a%2f%2fwww.washingtonpost.com%2fworld%2feurope%2fukraines-zelensky-wants-to-end-a-war-in-the-east-his-problem-no-one-agrees-how-to-do-it%2f2020%2f03%2f19%2fae653cbc-6399-11ea-8a8e-5c5336b32760_s)).

***

Автор аналізує проблему еміграції молоді з України, яка «посідає друге місце у Європі за рівнем бідності населення, її громадяни страждають від повсюдної корупції і низького рівня життя, хоча має спільний кордон з Євросоюзом». Більше того, на Сході України все ще йде війна з проросійськими сепаратистами, у результаті якої 2 млн українців перетворилися на біженців. Проблема депопуляції в Україні також пов'язана з високим рівнем смертності. За словами Е. Лібанової, директора інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи при Національній академії наук України, 30 % 20-річних українських чоловіків не доживуть до свого 60-річчя через зловживання алкогольними напоями і великої кількості аварій на дорогах

(Edwards, Maxim. Ukraine's Quiet Depopulation Crisis = [Криза тихої депопуляції в Україні] / M. Edwards // Atlantik. – New York, 2020. – 21.03.

(<https://www.theatlantic.com/international/archive.03/03/ukraine-eastern-europe-depopulation-immigration-crisis/608464/>)).

***

Фінансові експерти починають надавати приблизні оцінки того, скільки економічної шкоди може нанести пандемія в Україні. На сьогодні прогноз коливається від «поганого» до «згубного». Т. Фіала, керівник провідної в Україні компанії з управління інвестиціями Dragon Capital, очікує, що ВВП України знизиться на 4 %, якщо коронавірусний карантин триватиме до трьох місяців, і на цілих 9 %, якщо карантин буде продовжуватися ще довше. Автор статті наводить п'ять стратегій, які українські чиновники повинні реалізувати протягом найближчих місяців, щоб підвищити конкурентоспроможність економіки країни

(*Timtchenko, Ilya. Coronavirus Economy & Business Ukraine = [Коронавірусна економіка та бізнес України] / I. Timtchenko // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 25.03. (https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/after-coronavirus-how-to-get-ukraine-working-again/)*)).

***

Оскільки політичні та економічні лідери України стикаються з нинішньою коронавірусною кризою, їм потрібно, на думку автора статті, зосередити увагу на інтеграції нових технологічних проривів в енергетиці та транспорті. Метою має бути значне зменшення майбутнього споживання викопних палив у країні та досягнення більшої енергетичної автономності. В Україні вже існує національна стратегія, яка заохочує виробництво електроенергії з виробництва сонячної та вітрової енергії. «Наразі країна повинна посилити своє стратегічне зобов'язання сприяти прийняттю відновлюваних та альтернативних джерел енергії, сховищ енергії та джерел енергії», – робить висновок автор публікації

(*Klid, Bohdan. Geopolitics & Energy Security. Russia – Ukraine = [Геополітика та енергетична безпека Росія – Україна] / B. Klid // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 12.03. (https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/time-for-ukraine-to-exit-russias-energy-empire/)*)).

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА

«Україна і закордонні українці становлять одне ціле народу України, і в часи великих викликів збройної агресії РФ та пандемії коронавірусу потрібен новий рівень не лише діалогу, а й взаємодії МЗС зі Світовим конгресом українців, об'єднання зусиль у протидії подвійній агресії», – вважає міністр закордонних справ України Д. Кулеба. Таке переконання він висловив під час телефонної розмови з президентом Світового Конгресу Українців (СКУ) П. Гродом

(*Міністр закордонних справ обговорив з провідниками СКУ протидію коронавірусу та російській агресії // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (http://www.homin.ca/news.php/news/21757/group/5)*)).

***

В Амстердамі розпочався процес, який, на думку автора, нічого не змінить, але є значним, бо він показує, яке розуміння істини має Росія. Обвинувачуються троє

росіян та один українець тому, що вони відповідали за запуск російської ракети «земля-повітря» над територією Східної України і збиття нею літака МН17. Загибло 298 людей, більшість із них були з Нідерландів. Навіть якщо суд у цьому процесі не змінить офіційної позиції Кремля, на думку автора, цей процес є найкращим способом показати «російську брехню»

(Bota, Alice. Die Lügen mit dem Rechtsstaat bekämpfen = [Боріться з брехнею верховенством закону] / A. Bota // Die zeit. – Hamburg, 2020. – 13.03. (<https://www.zeit.de/politik.03-03/mh17-prozess-igor-girkin-kreml-rechtsstaat-5vor8/seite-2>)).

***

Р. Ващук, колишній посол Канади в Україні, пише що, Україна має навчитися досвіду сусідських відносин Канади зі США. Ідея, на думку автора статті, полягає в тому, що добре спланована та скоординована національна стратегія ведення переговорів, підкріплена широкими консультаціями, може сприяти єдності та отримувати кращі результати

(Waschuk, Roman. Politics & Diplomacy Russia Ukraine United State fnd Canada = [Політика та дипломатія. Росія, Україна, Сполучені Штати та Канада] / R. Waschuk // Atlantic Council. – New York, 2020. – 18.03. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/living-next-door-to-a-superpower-how-canadas-experience-can-help-ukraine/>)).

***

Автори американського видання пишуть, що прокурори США в Нью-Йорку та Лос-Анджелесі звинуватили демократа І. Зубері в роботі для українського олігарха Д. Фірташа, яка передбачала переконання американських законодавців у тому, що українське обвинувачення є політично мотивованим та отримує підтримку в Конгресі «Фонду розвитку України», який створив би бізнес-можливості для компанії Д. Фірташа після краху проросійського уряду в Україні та введення санкцій США проти Росії. Автор констатує, що «Д. Фірташ заплатив І. Зубері понад мільйон доларів, щоб урятувати його імідж»

(Berthelsen Melby, Christian Caleb. Fundraiser Secretly Lobbied U.S. for Foreign Countries = [Фандрайзер таємно лобював США для іноземних країн] / C. Berthelsen Melby // Bloomberg. – New York, 2020. – 18.03. (<https://www.bloomberg.com/news/articles.03-03-18/fundraiser-secretly-lobbied-u-s-officials-for-foreign-countries>)).

***

У Нідерландах пройшов суд над росіянами та українцем, яких обвинувачують у збитті літака МН17. Сполучені Штати, можливо, засекретили супутникові фотографії зенітної ракети, яка обстріляла літак шість років тому. «Сполучені Штати мають доступ до класифікованих супутникових знімків, які нібито показують, що ракета була випущена, і що вони були передані голландським спецслужбам. Про це йдеться у заяві М. Лангбука, який є супутниковим експертом»

(Silk, Marty. US may have photos of MH17 missile = [США можуть мати фотографії ракети МН17] / M. Silk // The Canberra Times. – Canberra, 2020. – 23.03. (<https://www.canberratimes.com.au/story/6693494/us-may-have-photos-of-mh17-missile-court/?cs=14232>)).

***

Автор статті вважає, що «демократи також отримали кілька уроків у Д. Трампа». Автор підкреслює, що «вони знають, що небо не впало, коли він надав українцям збройну допомогу, щодо якої багато демократів, включаючи колишнього заступника держсекретаря С. Талботта, колишнього посла США в Україні С. Пайфера, колишнього посла США в НАТО І. Даалдера та колишнього заступника міністра оборони М. Флоурой, невдало сперечалися під час президентства Б. Обама

(Wright, Thomas. The Quiet Reformation of Biden's Foreign Policy = [Тиха реформа зовнішньої політики Д. Байдена] / T. Wright // Atlantic Council. – New York, 2020. – 21.03. (<https://www.theatlantic.com/ideas/archive.03/03/foreign-policy-2021-democrats/608293/>)).

***

Новопризначений посол Китаю в Україні Ф. Сяньжун вручив вірчі грамоти Президенту України В. Зеленському. Президент України підкреслив, що Україна надає важливого значення зв'язкам з Китаєм і готова докладати спільні зусилля для виведення міждержавних відносин на новий рівень і особливо для подальшого розкриття потенціалу двостороннього співробітництва в таких областях, як інфраструктурне будівництво, сільське господарство, інвестиції, наука і техніка

(Готов прикладывать совместные усилия для выведения украинско-китайских отношений на новый уровень – В. Зеленский = [Готовий прикладати спільні зусилля для виведення українсько-китайських відносин на новий рівень – В. Зеленський] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2020. – 25.03. (<http://russian.people.com.cn/n3.03/0325/c31519-9672495.html>)).

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

Рада Федерації на пленарному засіданні схвалила закон про визнання громадян Білорусі та України, які вільно володіють російською мовою, її носіями без проходження співбесіди для отримання громадянства РФ. Зазначається, що на сьогодні іноземні громадяни та особи без громадянства можуть бути визнані носіями російської мови за результатами співбесіди, проведеної профільною комісією. Такий статус дає можливість його власникові отримати російське громадянство у спрощеному порядку

(У Росії ухвалили закон про визнання українців і білорусів «носіями російської мови» // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21740/group/8>)).

***

Наприкінці минулого тижня А. Єрмак, глава Офісу Президента України, заявив, що на останній зустрічі Тристоронньої контактної групи у Мінську сторони підготували документ про створення Консультативної ради, яка братиме участь у розробці рішень за найгострішими політичними пунктами мінських домовленостей. В. В'ятрович, колишній голова Українського інституту національної пам'яті, а зараз – народний депутат України – звернувся до Служби безпеки, Національного антикорупційного бюро і Державного бюро розслідувань України з вимогою відкрити карне провадження проти Л. Кучми, чий підпис також стоїть під документом про

створення Консультативної ради, і А. Єрмака. «Те, що зробили Кучма і Єрмак у Мінську – державна зрада», – заявив В. В'ятрович

(Берчак І. Зе-команда зробила перший крок до капітуляції перед Путіним / І. Берчак // Міст. – Чикаго, 2020. – 18.03. (<http://meest-online.com/ukraine/events/ze-komanda-zrobyla-pershyj-krok-do-kapitulyatsiji-pered-putinym/>)).

***

Євросоюз продовжує надавати Україні допомогу у вирішенні конфлікту на Донбасі та підтримувати Спеціальну моніторингову місію ОБСЄ. «ЄС виділить додаткові 3,2 млн євро для Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні. Таким чином, загальна сума, яку Євросоюз спрямував на підтримку цієї місії, сягне 52 млн євро. ЄС також збільшить допомогу системі цивільного захисту на Сході України – 1 млн євро буде спрямований на імплементацію Стратегії цивільного захисту України, відразу після її ухвалення», – ідеться в повідомленні

(ЄС виділив додаткові 3,2 млн євро на підтримку місії ОБСЄ в Україні // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21731/group/5>)).

***

Постійне представництво України при ООН порадило російській місії піти на самоізоляцію та пройти лікування через «симптоми брехні» після того, як росіяни поширили заяву про шосту річницю так званого «возз'єднання» Криму з РФ. Про це йдеться в повідомленні у Twitter українського дипломатичного представництва при ООН

(Україна в ООН порадила Росії піти на карантин через «симптоми брехні» щодо Криму // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21730/group/6>)).

***

Загроза світової економічної кризи через коронавірус і падіння нафтових цін диктує необхідність скасувати всі санкції, крім оголошених ООН, заявив голова Комітету російської Ради Федерації з міжнародних справ К. Косачов. За його словами, коронавірус, падіння попиту на енергоносії та коливання валютних курсів, крім очевидних загроз, провокують довгострокові ризики входження людства в затяжну світову рецесію. «Нещодавні маніпуляційні пропозиції російського чиновника Косачова “скасувати санкції у зв'язку з коронавірусом” яскраво підтверджують, що чинні економічні обмеження щодо Росії за її агресію проти України відчутно впливають на російську економіку, незважаючи на постійні заперечення Кремля», – наголошується у заяві вітчизняного МЗС

(РФ захотіла скасування санкцій через коронавірус. Україна відповіла // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21718/group/6>)).

***

Україна звернулася до Генерального секретаря ООН та держав-членів Організації із закликом засудити самовільний візит президента Російської Федерації В. Путіна до українського Криму. Про це повідомив постійний представник України при ООН С. Кислиця

(Україна закликала ООН засудити візит Путіна до окупованого Криму // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21719/group/6>)).

***

Росія стала останньою країною, яка сигналізує, що закриє свої кордони у відповідь на спалах коронавірусу. Деякі із сусідів Росії вживають ще більш радикальних заходів. Президент України В. Зеленський використав відеозвернення, щоб оголосити про закриття країни. Москва зіткнулася з деякою критикою на місцях за те, що не застосовує аналогічно агресивний підхід. Але речник Кремля наполягав, що немає чого навчатися у сусіда та супротивника. «Ви навряд чи можете вважати українську ситуацію для нас моделлю для наслідування», – наголосив речник Кремля

(Coronavirus: Russia closes borders until May = [Коронавірус: Росія закриває кордони до травня] // The Independent. – London, 2020. – 17.03. (<https://www.independent.co.uk/news/world/europe/coronavirus-russia-border-close-flights-when-residents-latest-a9405131.html>)).

***

Виповнюється 20 років з моменту обрання В. Путіна президентом Росії. У статті кореспондент О. Керролл окреслив, що на шляху В. Путіна були щонайменше дві помітні ідеологічні фази. Першою фазою був прозахідний популізм: сприятливий для НАТО, сприятливий для США та реформіст удома. Це тривало приблизно до 2006–2007 рр. Пізніше Росія починає відхилятися від попереднього шляху. У 2014 р. відбулася суперечлива анексія Криму та почалася війна в Україні, які принесли інші поняття: ізоляціонізм та суверенну економіку. Росію В. Путіна, на думку автора, запам'ятають кривавими війнами – у Чечні, Грузії, Україні, Сирії – і необачним підходом до життя цивільних, які там проживають, а також і тим, що В. Путін відкинув висновки голландських слідчих про те, що Кремль був пов'язаний зі збиттям рейсу МН17 Malaysia Airlines у 2014 р., у результаті якого загинуло 298 людей

(Carroll, Oliver. Vladimir the Great: How 20 years of Putin has shaped Russia and the world = [Володимир Великий: Як 20 років Путіна сформували Росію та світ] / O. Carroll // The Independent. – London, 2020. – 26.03. (<https://www.independent.co.uk/news/world/europe/vladimir-putin-20-year-anniversary-russia-kgb-ukraine-media-democracy-a9060191.html>)).

***

МН17 у небі над Донбасом у 2014 р. не міг залишити територію Росії без дозволу президента В. Путіна. Таку думку висловив адвокат родичів загиблих у катастрофі Boeing777 Дж. Скіннер. «Певно, ми почуємо прізвище наближених до Путіна радників, які підтримували тісні зв'язки з дійовими особами на Сході України. Гадаю, ми почуємо і про Путіна. Не думаю, що ми дізнаємося багато. Але, на мою особисту думку, така потужна і високотехнологічна зброя не могла залишити територію Російської Федерації, якби це не було б санкціоновано на найвищому рівні. Все сталося саме так, як це сталося. Саме тому, що Путін дав на це дозвіл. Про це можна говорити з упевненістю», – сказав адвокат, відповідаючи на запитання, чи почують у суді прізвища В. Путіна або міністра оборони РФ С. Шойгу

(ЗРК «Бук» не міг залишити територію Росії без дозволу Путіна // Гомін України. – Торонто, 2020. – 17.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21697/group/6>)).

***

New York Times пише, що кілька тисяч людей вийшли в центрі Києва протестувати проти того, що вони вважають поступкою Росії на переговорах щодо закінчення боїв. В Україні, пише автор статті, вуличні акції розглядаються як остання лінія оборони проти впливу Росії, яка підтримує бойовиків на Донбасі. Опозиційні групи кажуть, що намагаються тримати під контролем Президента В. Зеленського на переговорах з Росією щодо миру

(Kramer, Andrew. Anti-Russian Protests Erupt in Ukraine, Despite Virus Threat = [В Україні спалахнуть антиросійські протести, незважаючи на вірусну загрозу] / A. Kramer // The New York Times. – New York, 2020. – 17.03. (<https://www.nytimes.com.03/03/17/world/europe/anti-russian-protests-erupt-in-ukraine-despite-virus-threat.html?searchResultPosition=5>)).

***

Автор статті пише, що найбільш суперечливим елементом пропозицій, викладених у Мінську 11 березня, був план створення Консультативної ради. Якщо Консультативна рада буде створена в запропонованому форматі, то переговори будуть вестись безпосередньо між місцевими представниками України та Росії з т. зв. народних республік. Російський статус зміниться від статусу учасника до спостерігача чи навіть посередника. Це саме те, чого хоче Кремль. «На практиці Україна поставить під сумнів існування міжнародного збройного конфлікту», – наголошує автор

(Yasko, Liza. Conflict. Peacekeeping and Peacebuilding = [Конфлікт. Державні миротворчі і миробудівництво] / L. Yasko // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 24.03. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/why-ukraine-cannot-risk-recognizing-putins-proxies/>)).

***

Москва і Київ домовилися про спецпотяги для повернення на батьківщину своїх громадян. У російському посольстві в Києві розповіли, що громадяни Росії на території України і українці, які бажають залишити РФ, зможуть повернутися додому на спеціальному потязі

(Соловьев, Владимир. Россия и Украина обменяются эвакуированными = [Росія і Україна обмінюються евакуйованими] / В. Соловьев // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 23.03. (<https://www.kommersant.ru/doc/4299758>)).

***

Намічені переговори Тристоронньої контактної групи з урегулювання конфлікту на Сході України виявилися позбавлені інтриги до їх початку. Планам оформити попередню домовленість у повноцінний документ завадив внутрішньополітичний фактор: проти появи Консультативної ради виступили і опоненти українського Президента В. Зеленського, і його прихильники. Причиною для відмови від створення Консультативної ради, пише видання, є небажання В. Зеленського та людей з його Офісу «вносити розкол в українське суспільство»

(Шиманов, Матвей. Компромисс остался без консенсуса. Переговоры по урегулированию конфликта в Донбассе объявили безрезультатными до их начала = [Компромис залишився без консенсусу. Переговори з урегулювання конфлікту на Донбасі оголосили безрезультатними до їх початку] / М. Шиманов // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 25.03. (<https://www.kommersant.ru/doc/4301542>)).

***

Тристороння контактна група з урегулювання ситуації на Сході України провела засідання. Сторони конфлікту не змогли домовитися буквально ні про що, у тому числі про питання обміну утримуваними особами. Керівник київського Центру прикладних політичних досліджень «Пента» В. Фесенко пояснює відсутність прогресу в переговорах коронавірусом, який поставив переговори на паузу

(Коваленко, Марина. Мир в Донбассе не вписался в документы = [Мир на Донбасі не вписався в документи] / М. Коваленко // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 27.03. (<https://www.kommersant.ru/doc/4307413?query=%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B8%D0%BD%D0%B0>)).

***

Колишній заступник міністра закордонних справ України О. Зеркаль у статті пише, що якщо буде створена Консультативна рада в запропонованому нині форматі, то вона допоможе легітимізувати російських довірених осіб як «офіційних представників» та надасть їм офіційний статус. А це, зауважує О. Зеркаль, допоможе В. Путіну досягти своєї головної мети – повернення Донецької та Луганської областей в Україну, зберігаючи при цьому контроль над ними та уникаючи будь-якої відповідальності за війну

(Zerkal, Olena. Conflict Russia Ukraine = [Конфлікт. Росія і Україна] / О. Zerkal // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 26.03. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/russo-ukrainian-war-putin-must-be-held-accountable/>)).

***

Аналітики Центру макроекономічного аналізу і короткострокового прогнозування представили рейтинг країн-партнерів РФ у зовнішній торгівлі громадянською високотехнологічною продукцією у 2015–2019 рр. Серед ключових партнерів РФ – не тільки Китай і Індія, але й деякі розвинуті країни (США, Німеччина, Чехія та Франція), а також Україна, Білорусь і Казахстан. «Важливим, незважаючи на зниження, залишається експорт в Україну», – роблять висновок у ЦМАКП

(Шапвалов, Алексей. США и Украина — среди основных партнеров РФ в торговле высокотехнологичными товарами = [США і Україна – серед основних партнерів РФ в торгівлі високотехнологічними товарами] / А. Шапвалов // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 25.03. (<https://www.kommersant.ru/doc/4300802>)).

***

Автор констатує наближення війни з Росією на фоні поширення коронавірусу, який служить прикриттям для транспортування американської військової техніки через Словаччину до України. Така інформація поширюється через соціальні мережі.

Але словацька влада спростовує будь-яке таємне переміщення військ через їхню територію. IROZHLAS.cz дослідив вісім підроблених новин, які з'являються у соціальних мережах через поширення COVID-19

(Jadrný, Petr. Ubrousek s octem, homeopatikum nebo plné Riegrovny sady. Podívejte se na 8 ‚fake news‘ o koronaviru = [Серветка з оцтом, гомеопатія або повний набір Пізера. Дивіться 8 «фейкових новин» про коронавірус] / P. Jadrný // Cesky rozhlas. – Praha, 2020. – 18.03. (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-v-cesku-fake-news-rouska_2003181758)).

МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Королем авіамоству між Китаєм і Чехією став величезний літак Ан-124 Руслан, і цьому сприяло те, що літаки компанії SmartWings за не зовсім зрозумілих причин китаїці досі не пустили в країну. Україна зараз – єдина країна, яка разом з Китаєм надає і доставляє допомогу Чехії. Свою роль у тому, що цінний літак для першого, критично важливого рейсу отримали саме чехи, зіграло українське посольство в Празі. Усе завдяки особливим відносинам між Києвом і Прагою, як заявило редакції дипломатичне джерело. Крім того, нещодавно з успіхом з'їздив в Україну прем'єр-міністр Чехії А. Бабіш

(Wirnitzer, Jan. Jak Češi získali ukrajinského obra na přepravu respirátorů: zeptali se včas, pomohly i dobré vztahy s Kyjevem = [Як чехи придбали українського гіганта для доставки респіраторів: вчасно попросили, допомогли і хороші відносини з Києвом] / J. Wirnitzer // DeníkN. – Praga, 2020. – 22.03. (<https://denikn.cz/321394/jak-cesi-ziskali-ukrajinskeho-obra-na-prepravu-respiratoru-zeptali-se-vcas-pomohly-i-dobre-vztahy-s-kyjevem/?ref=tit>)).

***

Автор статті в National Interest пише про турецько-українське оборонне співробітництво, яке за останні кілька років значно посилилося. Одним з найцікавіших результатів цієї співпраці є встановлення українсько-турецької цистерни М60 в активному захисті (у ліцензованій формі, виготовленій турецькою фірмою Aselsan)

(Gao, Charlie. Ukraine Has Developed Tank ‘Shields’ For Turkey = [Україна розробила танкові «щити» для Туреччини] / C. Gao // The National Interest. – Washington, 2020. – 21.03. (<https://nationalinterest.org/blog/buzz/ukraine-has-developed-tank-shields-turkey-135737>)).

ПРИКОРДОННИЙ РЕЖИМ

На кордоні з Україною у пункті пропуску Корчова – Краківець стоять потужні черги. «Із польської сторони на українську автомобілі чекають по дві доби. В інший бік чекають уже п'яту добу», – каже представник компанії перевізника. «Це не транспорт, це параноя», – зазначає він. Перевізники вказують на погану організацію роботи служб. Представники перевізників вважають, що навіть якщо Україна закрис

перехід, польська влада повинна переконати її розблокувати рух і відкрити більше пунктів пропуску

(Przybylski, Robert. Granica polsko-ukraińska: to nie transport, to paranoja = [Польсько-український кордон: то не транспорт, то параноя] / R. Przybylski // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2020. – 22.03. (<https://www.rp.pl/LOGISTYKA-Transport/303229982-Granica-polsko-ukrainska-to-nie-transport-to-paranoja.html>)).

***

Автор статті в Bloomberg пише, що сотні українців, які намагаються повернутися додому під час пандемії коронавірусу, застрягли на західному кордоні України з Польщею. Фотографії з кордону демонструють довгі лінії та щільно набиті натовпи. Робітники, які останніми роками працювали у Європі, зараз намагаються повернутися до того, як кордони з Україною будуть закриті

(Krasnolutska, Daryna. Hundreds of Ukrainians Stuck at Polish Border Amid Virus Exodus = [Сотні українців застрягли на польському кордоні через вірус] / D. Krasnolutska // Bloomberg. – New York, 2020. – 27.03. (<https://www.bloomberg.com/news/articles.03-03-27/hundreds-of-ukrainians-stuck-at-polish-border-amid-virus-exodus>)).

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА

Після кількох місяців зволікань члени українського парламенту в найближчі дні збираються провести голосування з питання про законопроект, який спрямований проти інтересів І. Коломойського, олігарха, який підтримав у минулому році В. Зеленського під час його президентської виборчої кампанії. Цей законопроект у разі його схвалення не дозволить колишнім власникам 100 українських банків, націоналізованих або ліквідованих під час чистки всього фінансового сектора, відновити контроль над своїми активами через суди

(Olearchyk, Roman. Ukraine seeks to unlock IMF aid with bank clean-up law = [Україна намагається отримати кредит МВФ за допомогою прийняття закону про чистку банків-банкрутів] / R. Olearchyk // Financial Times. – New York, 2020. – 25.03. (<https://www.energetyka24.com/gazem-i-atomem-usa-i-rosja-walcza-o-geopolityczne-wplywy-polska-polem-bitwy-analiza>)).

***

Автор статті в Atlantic Council пише, що світ офіційно перебуває в умовах глобальної фінансової кризи, розв'язаної пандемією коронавірусу, і Україна ризикує стати однією з головних жертв. Сьогодні перед українською владою стоять два завдання – відновити міжнародний авторитет та відновити доступ до міжнародних фінансів. Президент, уряд та парламент України повинні розуміти, на думку автора, що угода МВФ – єдиний життєздатний варіант

(Åslund, Anders. Economy & Business. International Financial Institutions Ukraine = [Економіка та бізнес. Міжнародні фінансові установи України] / A. Åslund // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 12.03. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-urgently-needs-a-new-imf-agreement/>)).

***

Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль заявив, що уряд країни розпочав переговори про реструктуризацію зовнішнього боргу з міжнародними партнерами на тлі витрат із запобігання епідемії коронавірусу на території країни. За його словами, переговори вже почалися

(Власти Украины начали переговоры о реструктуризации внешнего долга = [Влада України почала переговори про реструктуризацію зовнішнього боргу] // Известия. – Москва, 2020. – 24.03. (<https://iz.ru/990579.03-03-24/vlasti-ukrainy-nachali-peregovory-o-restrukturizatsii-vneshnego-dolga>)).

***

Значна частина допомоги, включаючи очікуваний пакет Міжнародного валютного фонду в розмірі 5,5 млрд дол., пов'язана з дотриманням антикорупційних показників, пише американське видання. Президент України В. Зеленський попросив подвоїти програму кредитування для України, яка так і не була здійснена, оскільки парламент не зміг прийняти необхідні закони. Директор-розпорядник МВФ К. Георгієва заявила про значний прогрес у переговорах щодо нової програми EFF для України, а також назвала умови, за яких раніше обумовлене фінансування на суму 5,5 млрд дол. може бути збільшене

(Kramer, Andrew. Desperate for Aid, Ukraine First Has to Fight Corruption = [Зневірившись щодо допомоги, Україна повинна боротися з корупцією] / A. Kramer // The New York Times. – New York, 2020. – 27.03. (<https://www.nytimes.com.03/03/27/world/europe/ukraine-foreign-aid-corruption.html?searchResultPosition=1>)).

***

Директор-розпорядник Міжнародного валютного фонду К. Георгієва заявила, що МВФ досяг з українською владою прогресу з питання про подальшу фінансову підтримку України. «Ухвалення законів щодо поліпшення рамок банківської санації і щодо земельної реформи дасть змогу швидко просуватися вперед в остаточному визначенні параметрів нової угоди з іще більшим доступом України до кредитів, ніж планувалося раніше», – зазначила К. Георгієва

(В МВФ заявили о прогрессе по вопросу дальнейшей финансовой поддержки Киева = [У МВФ заявили про прогрес з питання подальшої фінансової підтримки Києва] // Известия. – Москва, 2020. – 27.03. (<https://iz.ru/992074.03-03-27/v-mvf-zaiavili-o-progresse-po-voprosu-dalneishei-finansovoi-podderzhki-kieva>)).

ЕКОНОМІКА

Україна з 1 квітня вводить нове мито в 65 % на поставки електроенергії і деяких видів енергетичного вугілля з РФ, виключаючи антрацит і коксівне вугілля для металургії. М. Худалов з АКРА зазначає, що в нинішній ситуації, коли попит і ціни на всі види ресурсів, у тому числі вугілля, знижуються через коронавірус, Україна хоче підтримати вугільників Запоріжжя, намагаючись підняти для них ціну вугілля на внутрішньому ринку

(Веденеева, Анастасия. Украина защищается от российского угля. Киев пытается поддержать свою угледобычу = [Україна захищається від російського вугілля. Київ намагається підтримати свій вугледобуток] / А. Веденеева // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 18.03. (<https://www.kommersant.ru/doc/4292519>)).

***

Польський Національний альянс профспілок фермерів та сільськогосподарських організацій випустив листа до прем'єр-міністра М. Моравецького та президента РіС Я. Качиньського, в якому просить розглянути питання щодо працевлаштування працівників з України. Дозвіл на продовження легального перебування працівників з України, які зараз перебувають у Польщі, без необхідності їздити в Україну, є необхідним для всієї економіки Польщі, пише асоціація, виправдовуючи свій запит. Зараз у Польщі працює близько 1,2 млн громадян України

(Rolnicy piszą do premiera. Chodzi o pracowników z Ukrainy = [Фермери пишуть прем'єр-міністру. Ідеться про працівників з України] // Wprost. – Warsaw, 2020. – 17.03. (<https://biznes.wprost.pl/gospodarka/rolnictwo/10307204/rolnicy-pisza-do-premiera-chodzi-o-pracownikow-z-ukrainy.html>)).

ПРОБЛЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ

Заступник міністра енергетики та захисту навколишнього середовища України К. Чижик розповів в інтерв'ю про укладену зі США угоду про постачання СПГ зі США в Україну через Польщу. Ідеться про серйозні обсяги на рівні 6–8 млрд куб. м на рік. «Угоди такого роду позбавлять росіян великого шматка європейського газового торта», – вважає автор. Наголошуючи, що Росія вже втратила значні поставки газу в Україну: з 2015 р. Україна не купує блакитне паливо безпосередньо у Газпрому, а постачає його з європейських ринків

(Wiech, Jakub. Gazem i atomem. USA i Rosja walczą o geopolityczne wpływy, Polska polem bitwy = [США та Росія борються за геополітичний вплив, Польща – як поле битви] / J. Wiech // Defence 24. – Praga, 2020. – 25.03. (<https://www.energetyka24.com/gazem-i-atomem-usa-i-rosja-walczą-o-geopolityczne-wplywy-polska-polem-bitwy-analiza>)).

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Експерт видання The National Interest Ч. Гао констатує, що з огляду на різні вектори, через які ракетні технології протікають з України до Китаю, доцільно сказати, що Україна надала значну допомогу китайській програмі балістичних ракет. І що безперервний потік українських державних секретів щодо ракет, імміграцій українських учених та інженерів, а також співробітництво між Україною і Китаєм у галузі цивільних ракет – усе це привело до ситуації, коли сучасні китайські МБР, можливо, включають українське ноу-хау в тому чи іншому аспекті

(Gao, Charlie. How China Used Ukrainian Missiles to Improve Its Own Nuclear Arsenal = [Як Китай використав українські ракети для вдосконалення власного ядерного арсеналу] / С. Gao // Christoph Brumme. – Washington, 2020. – 25.03. (<https://nationalinterest.org/blog/buzz/how-china-used-ukrainian-missiles-improve-its-own-nuclear-arsenal-137467>)).

***

Канадська газета National Post пише, що через пандемію COVID-19 200 солдатів Канади в Україні, а також їхні сім'ї вдома, опинилися в «підвішеному стані». Командування тепер розмірковує над тим, що варто робити: провести для них ротацию, залишити на українській території чи повністю вивести до спаду пандемії. Посол України в Канаді А. Шевченко вказав на важливість канадської тренувальної місії через продовження війни на Донбасі вже шостий рік

(Berthiaume, Lee. COVID-19 crisis leaves 200 Canadian troops stationed in Ukraine in limbo = [Криза COVID-19 залишає 200 канадських військовослужбовців в Україні в підвішеному стані] / L. Berthiaume // National Post. – Toronto, 2020. – 24.03. (https://nationalpost.com/news/world/canadian-troops-in-ukraine-face-uncertainty-due-to-covid-19-crisis)).

***

Канадські сили обмежують кількість військових тренерів в Україні, яка скоротиться до 60 чоловік. Місія була організована у відповідь на анексію Криму Росією та її підтримку сепаратистських сил на Сході України. Потреба в додатковому персоналі буде переоцінена в міру розвитку ситуації

(Pugliese, David. Canadian Forces cuts number of training personnel to Ukraine because of COVID-19 = [Канадські сили скорочують кількість навчального персоналу в Україні через COVID-19] / D. Pugliese // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 27.03. (https://www.thechronicleherald.ca/news/canada/canadian-forces-cuts-number-of-training-personnel-to-ukraine-because-of-covid-19-430123/)).

РОБОТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Українська влада вирішила здійснити найбільш комплексні обмеження для запобігання поширення вірусу Ковід-19. Тим часом група озброєних грабіжників була затримана в Києві після спроби викрадення 100 тис. медичних масок. Поліція заявляє, що грабіжники виступали як покупці на чорному ринку, і що ціна масок мала вартість в 1 млн дол.

(Carroll, Oliver. Coronavirus: Armed robbers arrested after attempt to steal 100,000 face masks in Ukraine = [Коронавірус: озброєні грабіжники заарештовані після спроби вкрати 100 000 масок в Україні] / O. Carroll // The Independent. – London, 2020. – 18.03. (https://www.independent.co.uk/news/world/europe/coronavirus-ukraine-armed-robbers-arrest-steal-facemasks-a9406796.html)).

***

Колишній міністр МЗС Л. Кожара був заарештований за підозрою у вбивстві директора великої рекламної компанії С. Старицького, який також керував російським телеканалом «Інтер», повідомляє МВС. Національна поліція заявила, що у них є «достатні докази» для висновку, що Л. Кожара та С. Старицький мали конфлікт

(Ukrainoje sulaikytas buvęs URM vadovas, įtariamas veršlininko nužudymu = [Колишнього главу МЗС України заарештували за підозрою у вбивстві бізнесмена] // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2020. – 25.03.

(<https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai.03/03/25/news/ukrainoje-sulaikytas-buves-urm-vadovas-itariamamas-verslininko-nuzudymu-14202011/>)).

***

Угорське видання пише, що суд Кракова засудив Майкла П., головного обвинуваченого в процесі про підпал штаб-квартири угорського культурного товариства Закарпаття, до двох років ув'язнення. Суд кваліфікував напад як терористичний акт. За словами Адріана М., метою нападу було «пошкодження майна» та погіршення відносин між угорською меншиною та Україною. Обвинувальний акт називав метою провокації руйнування угорсько-українських відносин.

(3,5 év börtönt kapott a kárpátaljai magyarellenes terrorista = [Закарпатський антиугорський терорист отримав 3,5 роки в'язниці] // Index.hu. – Budapest, 2020. – 23.03. (https://index.hu/kulfold.03/03/23/3_5_ev_bortont_kapott_a_karpataljai_szekhaz_kulturalis_szovetseg_magyarellenes_gyujtogato_terrorista_neonaci/)).

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Уряд України оголосить надзвичайну ситуацію у всій країні. Це означає, що наступні 30 днів карантин діятиме у всіх регіонах, а не в окремих регіонах, які найбільше постраждали від коронавірусу. Наразі влада України не конкретизує, з якими саме обмеженнями зіткнуться жителі країни найближчим часом. Однак надзвичайна ситуація не є такою ж, як «надзвичайний стан», що міг би паралізувати всю державу (заборона залишати будинки, комендантська година тощо). Президент подав заяву на введення надзвичайного стану, але згоду повинен дати парламент. Українські ЗМІ заявляють, що оточення Президента України В. Зеленського сильно розділене з цього приводу, але не виключено, що влада Києва незабаром прийме рішення про посилення заходів карантину

(Szoszyn, Ruslan. Ukraina: sytuacja nadzwyczajna w całym kraju = [Україна: надзвичайна ситуація у всій країні] / R. Szoszyn // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2020. – 25.03. (<https://www.rp.pl/Koronawirus-SARS-CoV-2/303259948-Ukraina-sytuacja-nadzwyczajna-w-calym-kraju.html>)).

***

Найактивнішими прихильниками введення надзвичайного стану в Україні стали міністри охорони здоров'я І. Ємець та внутрішніх справ А. Аваков. Щоправда, останній незабаром змінив свою позицію на протилежну. Незрозумілою залишається позиція Прем'єра Д. Шмигала, котрий спершу підтримав введення надзвичайного стану, а потім заявив, що наразі не бачить необхідності його запроваджувати

(Берчак В Україні заговорили про запровадження надзвичайного стану / І. Берчак // Міст. – Торонто, 2020. – 25.03. (<http://meest-online.com/ukraine/society/v-ukrajini-zahovoryly-pro-zaprovadzheniya-nadzvyhajnoho-stanu/>)).

***

Уряд України оголосив надзвичайний стан у Києві та двох інших регіонах країни, один на сході та один на заході, щоб зупинити поширення коронавірусу. «Відповідне рішення було ухвалене ... після виявлення випадків коронавірусу», –

пояснив Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль у повідомленні, розміщеному на його сторінці в Telegram. Крім столиці, такий захід впроваджено у східній Дніпропетровській області та в Івано-Франківській на заході. «Мета надзвичайного стану – мобілізувати зусилля щодо стримування COVID-19. На сьогодні ніяких інших обмежень не передбачено», – сказав він. Україна вже обмежила зв'язок між основними містами країни, закрила метро у кількох містах та звела рух міського транспорту до мінімуму. Крім того, уряд розпорядився ввести загальний карантин до 3 квітня, скасував усі рейси та наземні поїздки до інших країн. Наразі заборонені заходи за участю понад десяти осіб, а всі торгові центри, кафе, ресторани та місця відпочинку закриті. Допускається лише робота аптек, продуктових магазинів, банків та АЗС

(Declarado el estado de emergencia en Kiev y otras dos regiones de Ucrania = [В Києві та двох інших регіонах України оголошено надзвичайний стан] // La Vanguardia. – Barcelona, 2020. – 20.03. (<https://www.lavanguardia.com/vida.030320/474276231787/declarado-el-estado-de-emergencia-en-kiev-y-otras-dos-regiones-de-ucrania.html>)).

***

Україна оголосила надзвичайну ситуацію на місяць на своїй території через поширення нового коронавірусу після того, як у країні підтверджено 113 випадків зараження. Цей захід, по суті, передбачає продовження до 24 квітня закриття шкіл, громадських організацій та більшості комерційних організацій, хоча спочатку планувалося, що карантин буде продовжуватися лише до початку квітня. Впровадження надзвичайної ситуації, на думку уряду, також дозволить «посилити» роботу структур, відповідальних за боротьбу з епідемією

(Lusa. Ucrânia declara situação de emergência no país devido ao coronavírus = [Україна оголошує надзвичайну ситуацію в країні через коронавірус] / Lusa // Correio da Manhã. – Lisboa, 2020. – 25.03. (https://www.cmjornal.pt/mundo/detalhe/ucrania-declara-situacao-de-emergencia-no-pais-devido-ao-coronavirus?ref=Pesquisa_Destaques)).

***

Україна повільно входить у період карантину. Бари та ресторани, раніше, як правило, повні життя, майже порожні або повністю закриті через нещодавню заборону, введена урядом країни. Уряд розпорядився закривати все, крім аптек, банків та супермаркетів. Деякі українці хвилюються і панікують, інші сприймають це спокійно, порівняно з іншими країнами світу. Деякі громадяни більше турбуються про економічні наслідки карантину

(Filtenborg, Emil. Ukraine shuts down, its citizens come to terms with coronavirus = [Україна оголосила карантин у зв'язку з коронавірусом] / E. Filtenborg // Euronews. – Paris, 2020. – 19.03. (<https://www.euronews.com.03/03/19/as-ukraine-shuts-down-its-citizens-come-to-terms-with-coronavirus>)).

***

Президент України В. Зеленський високо оцінив «жорсткі» заходи, вжиті КНР для боротьби з поширенням коронавірусу нового типу /COVID-19/, і висловив намір узяти приклад з китайської влади. В. Зеленський у відеозверненні, присвяченому посиленню карантину в Україні, підкреслив, що для захисту життя і здоров'я

українців влада країни має намір діяти «жорстко, невідкладно і, можливо, непопулярно»

(Президент Украины высоко оценил «жесткие» меры Китая по борьбе с новым коронавирусом = [Президент України високо оцінив «жорсткі» заходи Китаю щодо боротьби з новим коронавірусом] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2020. – 18.03. (<http://russian.people.com.cn/n3.03/0318/c31519-9669312.html>)).

***

Посол України в Чехії Є. Перебийніс опублікував повідомлення про кількість українців, охочих покинути Чехію на тлі закриття кордонів і карантину через коронавірус. «Понад трьох тисяч громадян України зареєструвалися в посольстві для евакуації. Працюємо цілодобово з метою повернення наших громадян на Батьківщину. Частина з них найближчими днями повернеться спецрейсами SkyUp», – повідомив посол

(Три тысячи украинцев зарегистрировались для эвакуации из Чехии = [Три тисячі українців зареєструвалися для евакуації з Чехії] // Пражский экспресс. – Прага, 2020. – 18.03. (<https://prague-express.cz/society/70734-tri-tys-ukraintsev-zaregistririvalis-dlya-evakuatsii-iz-chehii>)).

***

Україна припинить усі повітряні та залізничні сполучення з іншими країнами. Про це заявив міністр внутрішніх справ України А. Аваков. Україна також оголосила надзвичайну ситуацію по всій країні протягом одного місяця через поширення коронавірусу. Пандемія коронавірусу не припинила війну на Донбасі. Проросійські сепаратисти кажуть, що інфекції на їхній території немає

(Ukrajina zruší letecké i vlakové spoje s ostatními zeměmi, nouzový stav prodlouží do konce dubna = [Україна скасує повітряне та потягове сполучення з іншими країнами та продовжить надзвичайний стан до кінця квітня] // Cesky rozhlas. – Praha, 2020. – 25.03. (https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/ukrajina-koronavirus-opatreni-rumunsko-koronavirus_2003252116_jak)).

***

Український літак Ан-124 Руслан приземлився з медикаментозними запасами для боротьби з коронавірусом в аеропорту Пардубіце у Празі. Крім усього іншого, він імпортував із Китаю два мільйони респіраторів нижчого класу та п'ять мільйонів масок, які будуть розподілені між регіонами та лікарнями, якими керує Міністерство охорони здоров'я. Коли вантаж буде вивантажений з Руслана в Пардубіце, літак полетить до Лейпцигу, згідно з інформацією чеської армії. Там екіпаж буде замінено, і літак знову полетить в Шеньчжень за черговим вантажем для Чехії

(V Pardubicích a Praze přistála letadla s rouškami a respirátory. Přivezla miliony ochranných pomůcek = [Літак з масками та респіраторами приземлився в Пардубіце у Празі. Він доставив мільйони захисних засобів] // Cesky rozhlas. – Praha, 2020. – 22.03. (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/pardubice-letiste-ruslan-124-naklad-rousek-a-respiratoru-prilet_2003212349_jgr)).

***

Уряд України ухвалив надзвичайну ситуацію по всій країні протягом наступних 30 днів через поширення коронавірусу, заявив Прем'єр-міністр Д. Шмигаль на засіданні уряду. Україна повідомила про 113 випадків захворювання, у тому числі чотири смертельні випадки

(Ukraine government approves emergency across the country over coronavirus spread = [Уряд України схвалив надзвичайну ситуацію по всій країні через розповсюдження коронавірусу] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 25.03. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/ukraine-government-approves-emergency-across-the-country-over-coronavirus-spread-429266/>)).

***

Україна очікує отримання від Китаю засобів для захисту від коронавірусу, включаючи 10 млн тестів, масок, дезінфікуючих засобів і вентиляторів, заявив Президент України В. Зеленський у телевізійній заяві. «Ми зробимо все можливе, щоб забезпечити особисті засоби захисту, швидке тестування, дезінфекційні засоби кожному громадянину України. Кожену з вас», – наголосив В. Зеленський

(Ukraine leader says expects to receive 10 million coronavirus tests from China = [Лідер України каже, що розраховує отримати 10 мільйонів коронавірусних тестів з Китаю] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 20.03. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/ukraine-leader-says-expects-to-receive-10-million-coronavirus-tests-from-china-427133/>)).

***

Генеральний директор ВООЗ Т. А. Гебрейесус виступив на Мюнхенській конференції з безпеки. Частина його промови: «Ми не просто боремося з епідемією; ми боремося з інфодемією. Підроблені новини поширюються швидше і легше, ніж цей вірус, і настільки ж небезпечні». Прикладом цього слугує ситуація в Україні, коли прибув літак із Китаю і поширилися чутки, що декілька із 45 українців та 27 іноземних громадян на борту заражені коронавірусом. В урядовому повідомленні говориться, що евакуйованих осіб було протестовано, і ніхто з них не був заражений. Два дні хаосу та заворушень у маленькому українському селі Нові Санжари проілюстрували, що може статися, коли люди не довіряють своєму уряду, а натомість вірять чуткам та дезінформації, які поширюються в соціальних мережах

(Naughton, John. Fake news about Covid-19 can be as dangerous as the virus = [Підроблені новини про Covid-19 можуть бути настільки ж небезпечними, як і вірус] / J. Naughton // The Guardian. – London, 2020. – 14.03. (<https://www.theguardian.com/commentisfree.03/mar/14/fake-news-about-covid-19-can-be-as-dangerous-as-the-virus>)).

***

Українці, які застрягли на кордоні в Наході, внаслідок закриття кордонів через спалах Ковід-19 поїхали до Праги. Звідти поїзд доставить їх додому в Україну. Влада міста Наход подбала про всіх, забезпечивши їх їжею та житлом, включаючи необхідні особисті потреби. Місто Наход має місто-партнера Тячів в Україні

(Baják, Milan. Ukrajinci, kteří uvízli v Náchodě, odjeli do Prahy. Odtud bude vypraven vlak, který je doveze domů = [Українці, які застрягли в Наході, поїхали до Праги. Звідти буде відправлений потяг, який доставить їх додому] / M. Baják // Cesky rozhlas. – Praha,

2020. – 19.03. (<https://hradec.rozhlas.cz/ukrajinci-kteri-uvizli-v-nachode-odjeli-do-prahy-odtud-bude-vypraven-vlak-ktery-8165635>)).

***

Боротьбу з коронавірусом в Україні ведуть на всіх фронтах. Уряд оголосив про пільгові канікули для підприємців, закликав роботодавців перевести всіх на віддалену роботу і приступив до створення Штабу національного порятунку, якому належить розробити стратегію боротьби з пандемією. Заходи з боротьби з епідемією розробила і Православна церква України. У відеозверненні Президент В. Зеленський пообіцяв допомогти повернутися додому всім українцям, які перебувають за кордоном

(Шиманов, Матвій. Вірус – геть! Власти України занялись спасением нации от коронавируса = [Вірус – геть! Влада України зайнялася порятунком нації від коронавірусу] / М. Шиманов // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 18.03. (<https://www.kommersant.ru/doc/4292506>)).

***

Верховна Рада України частину автопарку віддала для потреб лікарів, які мають боротися з епідемією коронавірусу. Медики в Києві зможуть використовувати 30 службових машин депутатів. Першими зможуть скористатися лікарі Олександрівської лікарні. Міністерство охорони здоров'я розподілить машини за потребою

(Касабов, Георги. Украински депутати дадоха служебните си коли на лекарите = [Українські депутати віддали свої службові автомобілі лікарям] / Г. Касабов // Факти. – Sofia, 2020. – 24.03. (<https://fakti.bg/avto/458274-ukrainski-deputati-dadoha-slujebnite-si-koliana-lekarite>)).

***

Угорське видання подає інформацію про кількість підтверджених коронавірусних інфекцій в Україні. Видання повідомляє про повернення українців – чартерний рейс вилетів із Стамбула з понад 200 українськими пасажирами на борту, з Греції в Україну повернулися 137 українців. Вони підписують декларацію, в якій зазначають, що добровільно поїдуть додому на два тижні, навіть якщо у них відсутні симптоми

(Oroszországban, Ukrajnában és a Nyugat-Balkánon is nőtt a fertőzöttek száma = [У Росії, Україні та Західних Балканах зростає кількість заражених людей] // Index.hu. – Budapest, 2020. – 23.03. (https://index.hu/kulfold.03/03/23/koronavirus_jarvany_terjed_oroszorszag_ukrajna_nyugat-balkan_fertozottek/)).

***

У зв'язку з поширенням коронавірусу уряд України оголосив введення надзвичайної ситуації. Прем'єр-міністр Д. Шмигаль заявив, що «єдиним джерелом коронавірусу в Україні були іноземні громадяни, тому ми повинні зупинити весь пасажиропотік – автобусний, повітряний, залізничний через український кордон в обох напрямках»

(Dziurdzińska, Natalia. Ukraina: Rząd ogłosił wprowadzenie stanu nadzwyczajnego w całym kraju = [Україна: Уряд оголосив надзвичайний стан по всій країні] /

N. Dziurdzińska // Wprost. – Warsaw, 2020. – 26.03. (https://www.wprost.pl/swiat/10309650/ukraina-rzad-oglosil-wprowadzenie-stanu-nadzwycajnego-w-calym-kraju.html).

***

Угорське видання пише про ситуацію з поширенням коронавірусу в Україні. Міністр внутрішніх справ А. Аваков заявив, що поліція готова забезпечити обов'язкову госпіталізацію для тих, кому діагностовано коронавірусну інфекцію. Президент України В. Зеленський попросив усіх не ходити до церкви на Великдень, а залишатися вдома

(Egy fertőzött pár benzinkútra ment vásárolni, az illemhelyiséget is használta Horvátországban = [Заражена пара пішла на заправку] // Index.hu. – Budapest, 2020. – 26.03. (https://index.hu/kulfold.03/03/26/koronavirus_kornyezo_orzagok_szerbia_horvatorszag_romania_szlovenia_ausztria_szlovakia_ukrajna/)).

***

Українське посольство у США повідомило, що США виділять Україні медичну та гуманітарну допомогу в розмірі понад 1,2 млн дол. для боротьби з коронавірусною інфекцією. «Надана допомога буде спрямована на підготовку лабораторних систем, виявлення захворювання, надання технічної підтримки в питаннях реагування та інформування про ризики поширення COVID-19», – ідеться в повідомленні дипмісії

(США выделяют Украине более \$1,2 млн для борьбы с коронавирусом = [США виділять Україні понад 1,2 млн дол. для боротьби з коронавірусом] // Известия. – Москва, 2020. – 28.03. (https://iz.ru/992610.03-03-28/ssha-vydeliat-ukraine-bolee-12-mln-dlia-borby-s-koronavirusom)).

***

Заступник міністра внутрішніх справ А. Геращенко заявив, що А. Крищенко, начальник міліції Києва, заражений коронавірусом. Академік С. Комісаренко, директор одного з найвідоміших біохімічних інститутів України, заявив, що кількість заражених людей насправді у 8–10 разів більша, ніж офіційно повідомлялося. «Це не означає, що уряд приховує дані, а те, що багато інфікованих людей усе ще не виявляють жодних симптомів або багато людей не пройшли перевірку», – пояснив С. Комісаренко

(Szilvia, Iván-Nagy. Koronavírussal fertőződött meg a kijeви rendőrfőnök = [Керівник поліції Києва був заражений коронавірусом] / I. N. Szilvia // Index.hu. – Budapest, 2020. – 12.03. (https://index.hu/belfold.03/03/27/koronavirus_vilagszerte_marcius27/koronavirussal_fertozodott_meg_a_kijeви_rendorfonok/)).

***

Угорське видання подає дані захворюваності від коронавірусу. Зокрема, в Україні кількість смертей від коронавірусу зросла з п'яти до восьми, підтверджено 311 випадків інфікування. Україна тимчасово припинила репатріацію своїх громадян із-за кордону. Ще 9000 українців залишилися за кордоном, які вказали, що хочуть повернутися додому, але не можуть

(Begyorsult a vírus Közép-Európában és a Balkánon = [Вірус прискорився в Центральній Європі та на Балканах] // Index.hu. – Budapest, 2020. – 28.03. (https://index.hu/kulfold.03/03/28/begyorsult_a_virus_kozep-europaban_es_a_balkanon/)).

СУСПІЛЬСТВО

Близько 20-ти іспанських сімей із дітьми від сурогатних матерів наразі перебувають у Києві і засуджують «недбалість» посольства в Києві в умовах кризи через пандемію нового коронавірусу COVID-19. Ці сім'ї вимагають, щоб новонародженим видавали проїзні документи, щоб вони могли якнайшвидше повернутися до Іспанії з батьками. А за новим законом Іспанії, консульська реєстрація дітей, народжених за допомогою сурогатного материнства, може бути здійснена лише за умови винесення судового рішення, який демонструє батьківську приналежність, але в таких країнах, як Україна та Грузія, немає можливості отримати таке рішення

(Españoles con bebés por subrogación en Ucrania denuncian «desatención» y piden salvoconducto para volver ante la crisis = [Іспанці з дітьми від сурогатного материнства в Україні засуджують «недбалість» і просять впровадження безпечних заходів, щоб повернутися до передкризового стану] // Europapress. – Madrid, 2020. – 20.03. (<https://www.europapress.es/sociedad/noticia-espanoles-bebes-subrogacion-ucrania-denuncian-desatencion-piden-salvoconducto-volver-crisis-20200320132544.html>)).

***

Вони їхали до Києва за народженням за допомогою сурогатного материнства своїх дітей, але зміна нормативно-правових актів вимагає, щоб діти мали український паспорт для того, щоб приїхати до Іспанії. Але Україна не робить паспорти. Серед усього хаосу, який залишає по собі коронавірус, десятків сімей повідомляють, що вони потрапили в пастку у Києві, столиці України, зі своїми новонародженими дітьми. Це сім'ї, які приїхали до цієї країни, щоб усиновити дитину, народжену через сурогатне материнство. Минулого року відбулася юридична зміна, введена колишнім міністром юстиції Д. Дельгадо, яка тепер залишила всі ці сім'ї в адміністративному підвішеному стані, не маючи змоги приїхати до Іспанії

(Herraiz, Pablo. Familias atrapadas en Ucrania con sus bebés: «Tenemos a los niños sin revisiones pediátricas» = [Сім'ї, які потрапили в Україні в пастку зі своїми дітьми: «У нас діти без дитячих перевірок педіатром»] / P. Herraiz // El Mundo. – Madrid, 2020. – 26.03. (<https://www.elmundo.es/papel/historias.03/03/26/5e7cdf3f21efa05b1e8b4627.html>)).

***

Годинного польоту з Варшави або 90-та хвилинного рейсу на автобусі з Катовіце вистачає, щоб опинитися в столиці країни, яка вже кілька років веде війну. Кореспондент видання Rzeczpospolita мав можливість провести у Києві кілька днів і у своїй статті намагається розповісти читачам про «двох сорокарічних дітей», українців, один з яких артист, але насправді воював на справжній війні, з танками, гвинтівками та снайперами. Другий – працює над зміною менталітету команд, над вибудовою організаційної культури. Він проводить діяльність, у якій не розраховує досягти успіху (він реаліст), і водночас невтомно надихає інших

(Gwizdak, Jaroslaw. Dwaj żołnierze: artysta i menedżer = [Два солдати: артист і менеджер] // J. Gwizdak // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2020. – 22.03. (<https://www.rp.pl/Rzecz-o-prawie/303179994-Dwaj-zolnierze-artysta-i-menedzer.html>)).

КУЛЬТУРА ТА НАУКА

В Українському національному музеї в Чикаго експонували унікальну українську виставку «Ікони на ящиках з-під набоїв: Мистецтво, що перетворює смерть на життя». Вона діяла в рамках благодійного проекту «Придбай ікону – врятуй життя», яку заснували київські художники С. Атлантова та О. Клименко на підтримку Першого добровольчого мобільного шпиталю ім. Миколи Пирогова

(У Чикаго пройшла акція на підтримку поранених воїнів «Придбай ікону – врятуй життя» // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21727/group/19>)).

***

Українська наукова експедиція, що направлялася в Антарктиду, не змогла досягти своєї мети і мала повернутися до Києва через карантин, який запровадили інші країни. За даними Міністерства здоров'я України, 16 березня команда 25-ї української антарктичної експедиції вирушила оперативного до місця призначення, «намагаючись подолати довгу подорож, перш ніж буде введено карантин». Однак, введення карантину в Чилі та інших країнах Південної Америки змусили експедицію змінити плани. Три дні експедиція залишалася в Стамбулі і мала повернутися до Києва. Згідно з повідомленням, під час подорожі вся команда максимально захищала себе від коронавірусу, використовуючи маски, окуляри, антисептики та інші засоби індивідуального захисту, рекомендовані Всесвітньою організацією охорони здоров'я. «Усі члени експедиції почуваються добре, після посадки їм виміряли температуру тіла. Однак уся команда добровільно вирушила до клініки, де будуть зроблені відповідні аналізи на наступному тижні», – наголосили в міністерстві. Наразі Міністерство освіти і науки спільно з Антарктичним центром України спілкуються з представниками Міністерства закордонних справ України та Постійного управління інтересів України в Чилі, щоб дозволити цій експедиції замінити ту, яка вже майже рік працює на полярній станції «Академік Вернадський»

(El coronavirus frustra la llegada de una expedición ucraniana a la Antártida = [Коронавірус перешкоджає прибуттю української експедиції в Антарктиду] // La Vanguardia. – Barcelona, 2020. – 21.03. (<https://www.lavanguardia.com/vida.030321/474291656524/el-coronavirus-frustra-la-llegada-de-una-expedicion-ucraniana-a-la-antartida.html>)).

***

На початку березня в одеському будинку під старою штукатуркою знайшли фрески початку ХХ ст. із зображенням сцен із життя українців. Зображено картини із сільського життя – білі хатки-мазанки, криті соломною, козаків у шароварах із шаблями та зимові пейзажі

(У старому домі в Одесі під штукатуркою виявили українські фрески // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21753/group/9>)).

***

У місті Мар'їнка Донецької області, що межує з окупованим Донецьком, відкрили пам'ятник українським воїнам, які захищали цей населений пункт із початку війни з Росією. Урочиста церемонія відбулася в День українського добровольця, повідомляє пресслужба 28-ї окремої механізованої бригади

(У Мар'їнці відкрили пам'ятник українським воїнам // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21733/group/5>)).

***

Книжки українських письменників В. Слапчука, В. Лозинського та Ю. Завадського увійшли до довгого списку польської поетичної премії ім. Віслави Шимборської, повідомляють на офіційному сайті нагороди. Журі відібрало польські переклади текстів В. Лозинського «Свято після сварки», В. Слапчука «Вечірнє сонце» та «Крапка посередині») та Ю. Завадського «Вільна людина ще не народилася»

(Троє українських авторів потрапили до півфіналу польської премії // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21752/group/9>)).

***

У Северодонецьку (Луганська область) встановили рекорд України зі спільного читання «Кобзаря» Тараса Шевченка. Про це повідомляє пресслужба Луганської обласної державної адміністрації. Жителі 72 населених пунктів Луганщини одночасно вголос прочитали вірші Тараса Шевченка

(На Луганщині встановили рекорд України зі спільного читання «Кобзаря» // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21751/group/9>)).

***

Німецький автор К. Брамм написав книгу «111 причин любити Україну». Автор подорожував Україною 20 років – від Києва до Одеси і до Донецька

(Brumme, Christoph. Was die Ukraine so liebenswert macht = [Що робить Україну такою милою] / С. Brumme // Die Welt. – Berlin, 2020. – 26.03. (<https://www.welt.de/reise/Fern/article206768961/Ukraine-Was-das-Land-so-liebenswert-macht.html?wtrid=onsite.onsitesearch>)).

РЕЛІГІЯ

Парафіяни УПЦ МП розібрали Покровську «козацьку» дерев'яну церкву в селі Лозова Шаргородського району Вінницької області, яку було побудовано у 1700–1702 рр. Зазначається, що козацький храм мав статус пам'ятки національного значення. «Тепер на місці пам'ятки національного значення – дерев'яної церкви часів Семена Палія та Івана Мазепи стоїть новобудова, збудована вірними Московського патріархату», – ідеться в повідомленні

(На Вінничині парафіяни УПЦ МП зруйнували 300-літню козацьку церкву // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21749/group/10>)).

***

У Конгрегаційній залі Київської православної богословської академії під головуванням Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія відбулося засідання Священного Синоду Української Православної Церкви. У засіданні взяли участь усі визначені члени Синоду. Синод закликав єпископат, духовенство і паству з уважністю та розумінням поставитися до рекомендацій, рішень та заходів з боку держави і органів місцевого самоврядування й охорони здоров'я у зв'язку із запровадженням в Україні карантинних заходів через загрозу поширення коронавірусу та захворювання COVID-19. З цього приводу було затверджено відповідні практичні настанови та загальний текст молитви у час згубної пощесті, з благословенням вживати й інші, передбачені церковною традицією молитви

(Відбулося засідання Священного Синоду // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.hom.in.ca/news.php/news/21746/group/10>)).

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Новинний канал RT, який підтримує Кремль, програв Високий суд, щоб скасувати рішення британського регулятора ЗМІ про те, що він транслює необ'єктивні програми. Ofcom, крім іншого, виявив, що чотири трансляції новин і поточних подій, що стосуються участі США в сирійському конфлікті і програма новин, що стосується позиції українського уряду щодо нацизму і поведінки з романами, порушили правила неупередженості. Лорд юстиції Дінгеманс, який виносив рішення Верховного суду, сказав, що «RT не обмежувався поширенням своєї точки зору на отруєння в Солсбері, війну в Сирії або події в Україні»

(Sweney, Mark. RT loses challenge against claims of bias in novichok reporting = [RT програв проти претензій на упередженість у звіті про отруєння] / M. Sweney // The Guardian. – London, 2020. – 27.03. (<https://www.theguardian.com/media.03/mar/27/rt-loses-challenge-bias-novichok-reporting-russia-today-ofcom>)).

***

Служба зовнішній зв'язків (External Action Service) Європейського Союзу, яка відстежує дезінформацію в режимі онлайн і бореться з нею, у своєму внутрішньому документі повідомила про те, що з 22 січня вона зафіксувала майже 80 випадків дезінформації з приводу спалаху коронавірусу, і всі вони були пов'язані з прокремлівськими засобами масової інформації. Серед наведених Євросоюзом прикладів – повідомлення про те, що дезінформація, що надходить з Росії, пов'язана з перебільшенням кількості випадків зараження коронавірусом в Україні, яка вже давно веде збройну боротьбу з російськими повстанцями на Сході України

(Szozzyn, Ruslan. Ukraina calkiem zamyka granicę = [Україна повністю закриває кордон] / R. Szozzyn // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2020. – 27.03. (<https://www.rp.pl/Koronawirus-SARS-CoV-2/303279950-Ukraina-calkiem-zamyka-granice.html>)).

СПОРТ

Чемпіон світу в легкій вазі американець гондураського походження Т. Лопес заявив, що бій з українцем В. Ломаченком – це бій, якого він вимагає. В. Ломаченко має титули Всесвітньої організації (WBO), Асоціації (WBA) та Ради (WBC) боксу.

Датою їхнього поєдинку було 30 травня в «Медісон-сквер-Гарден» у Нью-Йорку, але спортивні змагання у всьому світі відкладені через пандемію коронавірусу і все свідчить про те, що цей поєдинок також буде відкладений

(Teófilo López se frustra porque la pelea contra Lomachenko no se concreta = [Теофімо Лопес засмучений через те, що бій проти Ломаченка може не відбутися, як було заплановано] // La Vanguardia. – Barcelona, 2020. – 21.03. (<https://www.lavanguardia.com/deportes.030321/474279077287/teofimo-lopez-se-frustra-porque-la-pelea-contralomachenko-no-se-concreta.html>)).

***

Чемпіонат Європи з бадмінтону, який мав відбутися з 21 до 26 квітня в Києві, був перенесений через епідемію коронавірусу, підтвердила Європейська конфедерація з бадмінтону, тим самим долучившись до широкого списку перенесених змагань через COVID-19. «Федерація бадмінтону України та Європейська федерація бадмінтону після консультацій з Міжнародною федерацією бадмінтону вирішили перенести чемпіонат Європи 2020 року», – зазначається в заяві Європейської конфедерації з бадмінтону

(El Europeo de bádminton, aplazado por el coronavirus = [Чемпіонат Європи з бадмінтону відкладений через коронавірус] // Europapress. – Madrid, 2020. – 20.03. (<https://www.europapress.es/deportes/noticia-europeo-badminton-aplazado-coronavirus-20200320131009.html>)).

***

Тренер збірної України А. Шевченко прокоментував перехід до Євро-2020 на наступний рік. Україна потрапить до однієї групи єврофіналів з Австрії, Нідерландів та відбору, який вийде з угоди в Лізі Націй

(Стойнев, Іво. Шевченко подкрепи отлагането на Евро 2020 = [Шевченко повертається до Євро-2020] / І. Стойнев // Факти. – Sofia, 2020. – 16.03. (<https://fakti.bg/sport/456159-shevchenko-podkrepi-otlaganeto-na-evro-2020>)).

КІБЕРТЕРОРИЗМ

Російські правоохоронці заявили, що заарештували велику групу кіберхакерів, які підозрюються в торгівлі викраденими даними кредитних та дебетових карток, та заявили, що серед громадян України та Литви було понад 30 затриманих. За даними агентства, члени цієї групи створили понад 90 інтернет-магазинів для продажу

(Meškys, Šarūnas. Rusijoje sulaikyta daugiau kaip 30 įtariamų progamišiu, įskaitant Lietuvos piliečius = [Понад 30 підозрюваних викрадачів, у тому числі громадяни Литви, заарештовані в Росії] / Š. Meškys // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2020. – 24.03. (<https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai.03/03/24/news/rusijoje-sulaikyta-daugiau-kaip-30-itariamumu-progamisiu-iskaitant-lietuvos-piliecius-14175156/>)).

КРИМ

У парламенті Швеції 11 березня відбулася дискусія на тему «Дорожня карта для майбутнього Криму», на якій обговорили ситуацію на анексованому півострові та

можливі наслідки російської агресії в Україні в контексті безпеки Європи. На зустріч у парламенті були запрошені шведські політики, представники міністерства закордонних справ, дослідницьких центрів, гуманітарних організацій, а також посольства України у Швеції, послы Швейцарії, Грузії, Естонії. Колишній політв'язень, кримчанин О. Сенцов подякував уряду Швеції за підтримку України у протистоянні з Росією та за підтримку політв'язнів

(«Шість років у режимі постійного страху» // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.03. (<http://www.hom.in.ca/news.php/news/21758/group/6>)).

***

Автор статті відвідав Крим і поспілкувався з кримчанами. Він робить висновок, що «всі вони вважають себе громадянами Росії і навідріз заявили, що українським Крим не буде ніколи, – хіба що після ще однієї світової війни». У цьому контексті «сенс західних санкцій – змусити Росію піти з Криму, не принесе користі»

(Egan, Tomas. Postcard from Krasnodar: How is Russia doing in an era of Western sanctions? = [Як живе Росія в епоху санкцій?] / T. Egan // People's World. – New York, 2020. – 26.03. (<https://peoplesworld.org/article/postcard-from-krasnodar-how-is-russia-doing-in-an-era-of-western-sanctions/>)).

***

Час від часу з'являється лише інформація про чергові репресії щодо кримських татар. У Європейському парламенті про них згадують лише депутати з країн Центрально-Східної Європи, але найчастіше вони зустрічаються з повною байдужістю своїх західних колег. Автор наголошує, що «це величезна помилка, адже проводячи таку політику, ми фактично миримось з агресивною політикою Кремля, тоді як вона становить загрозу для суверенітету України і всієї нашої частини Європи». «Більше того, останнім часом Росія, судячи з усього, почала вважати весь Чорноморський регіон сферою свого виняткового впливу, доказом чого служило викрадення українських моряків», – підкреслив автор статті

(Petrović, Petar. Nie tylko Donieck. Rosja musi wynieść się także z Krymu = [Не тільки Донецьк. Росія повинна піти також з Криму] / P. Petrović // TVP Info. – Warsaw, 2020. – 18.03. (<https://www.tvp.info/47176364/nie-tylko-donieck-rosja-musi-wyniesc-sie-takze-z-krymu>)).

***

Постійне представництво України при ООН порадило російській місії піти на самоізоляцію та пройти лікування через «симптоми брехні» після того, коли росіяни поширили заяву про шосту річницю так званого «возз'єднання» Криму з РФ. Про це йдеться в повідомленні у Twitter українського дипломатичного представництва при ООН

(Україна в ООН порадила Росії піти на карантин через «симптоми брехні» щодо Криму // Час і події. – Торонто, 2020. – 18.03. (<https://www.chasipodii.net/article/24414/>)).

***

11 березня в окупованому Криму після семи обшуків у Бахчисараї та Бахчисарайському районі було затримано четверо кримських татар: А. Сулейманова, С. Сейтумерова, О. Сейтумерова і Р. Сейтмететова, яких ФСБ підозрює, буцімто, в

причетності до організації «Хізб ут-Тахрір», забороненої в Росії. Причому, керівником та організатором цього неіснуючого осередку «призначили» колишнього активіста «Кримської солідарності» С. Сейтумерова, який ще 2018 р. виїхав із Криму до Києва, де працює ведучим на кримськотатарському телеканалі АТР. Таким чином, ФСБ стверджує, що затримані в окупованому Криму кримські татари, мешканці Бахчисарая, буцімто, входять в осередок організації «Хізб ут-Тахрір», яка в Росії вважається терористичною і забороненою

(Етнічна чистка Криму: гібридна депортація як спосіб заміни населення на півострові // Час і події. – Чикаго, 2020. – 18.03. (<https://www.chasipodii.net/article/24413/>)).

ДОНБАС

Війна на Сході України триває. Знову і знову порушується режим припинення вогню. Спостерігачі ОБСЄ не можуть задокументувати всі порушення через карантин. У розпал кризи було оголошено, що українська сторона готова безпосередньо вести переговори із сепаратистами. Це є табу з 2014 р. – переговори опосередковано становлять визнання, і хотілося їх уникнути. Багато хто в Україні сприймають це як зраду. Люди мали зібратися в Києві на знак протесту, але це вже неможливо через карантин. Нова угода має бути підписана в Мінську. Зустріч відбудеться вперше через відеоконференцію

(Böhm, Andrea. Die Welt steht nicht still = [Світ не стоїть на місці] / A. Böhm // Die zeit. – Hamburg, 2020. – 25.03. (<https://www.zeit.de/politik/ausland.03-03/themen-abseits-von-corona-nordkorea-heuschreckenplage-weltgeschehen>)).

***

У Донецькій та Луганській т. зв. народних республіках у Східній Україні, створених за підтримки Росії, ув'язнених систематично катують та жорстоко поводяться з ними. Про це йшлося у доповіді Верховного комісара ООН з прав людини. Заарештовані люди зазвичай не мали можливості повідомляти родичів або адвоката про своє місцезнаходження. Близько 80 % колишніх ув'язнених заявили, що їх побили, а близько 60 % повідомили про катування електричним струмом. Кожен третій повідомив, що їм погрожували, що щось може статися з їхніми родичами або що вони можуть бути згвалтовані. Близько 30 % були задушені, зазнавали різних форм сексуального насильства або їм загрожували смертю, у додатку до звіту описані інші практики, зокрема такі, як позбавлення їжі та води

(Gnauck, Gerhard. Alles gestehen, damit der Schrecken aufhört = [Визнайте усе, щоб зупинити терор] / G. Gnauck // Frankfurter allgemeine Zeitung. – Frankfurt am Main, 2020. – 16.03. (<https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/un-bericht-ueber-folter-durch-separatisten-in-der-ostukraine-16680423.html>)).

***

Пандемія коронавірусу не припинила бойові дії на Донбасі, де українська армія стикається з підрозділами проросійських сепаратистів, яких підтримує Росія. Немає достовірної інформації про епідеміологічну ситуацію на контрольованій сепаратистами території. Лідери т. зв. ДНР стверджують, що на території, яку вони контролюють, захворювання немає

(Pandemie koronaviru boje v Donbasu nezastavila. Proruští separatisté tvrdí, že žádná nákaza není = [Пандемія коронавірусу не припинила війну на Донбасі. Проросійські сепаратисти кажуть, що інфекції немає] // Cesky rozhlas. – Praha, 2020. – 25.03. (https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/koronavirus-pandemie-ukrajina-donbas-separatiste-moskva-vzbourenci-valka_2003251107_mim)).

***

У монастирі Видубицьких, одному з найстаріших в Україні, вручну змішують дезінфекцію для бідних та нужденних. Готові пляшки прямують до Маріуполя, який лежить близько до лінії фронту з проросійськими сепаратистами і які продовжують воювати. «Обидві сторони звинувачують один одного в атаках майже по всій лінії протистояння», – зазначає видання

(Nákaza ve středě Evropy. Orbán ji využívá ke svým cílům, Ukrajinci dál válčí = [Зараження в центрі Європи. Орбан використовує це для своїх цілей, українці продовжують війну] // iDNES.cz. – Praha, 2020. – 25.03. (https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/koronavirus-rakousko-slovensko-polsko-nemecko-madarsko-ukrajina-opatreni-viktor-orban.A200325_110707_zahranicni_kha)).

***

Переговори між урядом України та самопроголошеними ДНР та ЛНР, на думку автора – це визнання позиції Москви. Після посилення акцій протесту український уряд відклав утворення ради, яка офіційно визнала б представників т. зв. ДНР та ЛНР партнерами-переговорниками вперше з початку війни на Сході України у 2014 р. Дискусії щодо припинення війни тривають у Мінську з 2015 р. між Україною та Росією та за посередництва ОБСЄ. Те, що Україна поступилася переговорам у Мінську, підтверджує побоювання, що «Президент України В. Зеленський або його радники можуть бути занадто поблажливі до Росії»

(Hassel, Florian. Sturm der Entrüstung = [Буря обурення] / F. Hassel // Suddeutsche Zeitung. – München, 2020. – 26.03. (<https://www.sueddeutsche.de/politik/ukraine-sturm-der-entruestung-1.4857084>)).

***

На тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях найманці з РФ самовільно зайняли тимчасово незаселені будинки місцевих жителів, псують їхнє приватне майно, у тому числі мають місце непоодинокі випадки обстрілів особистого автотранспорту. Про це повідомив речник Міністерства оборони України полковник М. Праута з посиланням на дані Головного управління розвідки. «За інформацією Головного управління розвідки, жителі тимчасово окупованої території у Донецькій та Луганській областях продовжують потерпати від свавілля командування російсько-окупаційних військ», – наголосив М. Праута

(Найманці з росії самовільно займають незаселені будинки жителів Донбасу // Гомін України. – Торонто, 2020. – 17.03. (<http://www.homin.ca/news.php/news/21708/group/28>)).

***

Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні повідомила, що на Донбасі загинув один мирний житель, були поранені ще 15. Це найвищий показник місячних втрат серед цивільного населення з вересня минулого року. Місія закликала всі протиборчі сторони припинити бойові дії і зосередитися на заходах з реагування на новий коронавірус. Генсек ООН А. Гутерріш заявив про запуск Глобального плану гуманітарного реагування на COVID-19, у рамках якого Україні буде виділено 33 млн дол.

(ООН: В марте гражданское население Донбасса понесло самые большие потери за последние полгода = [ООН: У березні цивільне населення Донбасу понесло найбільші втрати за останні півроку] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2020. – 27.03. (<http://russian.people.com.cn/n3.03/0327/c31520-9673068.html>)).

***

Чергові переговори Тристоронньої контактної групи щодо Донбасу завершилися без будь-яких результатів, хоча передбачалося, пише видання, що на них будуть остаточно затверджені проривні рішення зустрічі, яка відбулася два тижні тому. Зокрема, без будь-якого прогресу залишилася ідея Консультативної ради, в якій Київ і самопроголошені Донецька і Луганська народні республіки могли б спілкуватися безпосередньо

(Постникова, Екатерина. Бесконтактная группа: почему переговоры по Донбассу завершились ничем = [Безконтактна група: чому переговори по Донбасу завершилися нічим] / Е. Постникова // Известия. – Москва, 2020. – 27.03. (<https://iz.ru/992177/ekaterina-postnikova-vladislav-zuevskii/beskontaktnaia-gruppa-pochemu-peregovory-po-donbassu-zavershilis-nichem>)).